

Pohádkový příběh rekonstrukce sídla Společnosti Franze Kafky



Centrum Společnosti Franze Kafky | foto: Andrea Thiel Lhotáková

PRAHA Od roku 2007 Společnost Franze Kafky sídlí v rekonstruovaných prostorách bývalé prádelny ve vnitrobloku pražského Josefova. Na její adaptaci se kromě architektky Marcely Steinbachové podílel i světoznámý architekt Steven Holl.

Spousta architektů může vyprávět takřka neuvěřitelné příběhy, jakým způsobem se dostali k zakázkám a následným realizacím. Před více než sedmi lety se architektka Marcela Steinbachová dozvěděla, že se do Prahy chystá přijet oslavit narozeniny jeden nejmenovaný americký architekt, a byla požádána, zda by ho po Praze krátce neprovedla. Souhlasila a až později se dozvěděla, že oním architektem bude Steven Holl, jeden z nejlepších a nejslavnějších architektů současnosti.

Strávili spolu nějaký čas, během kterého se ukázalo, že Steven Holl je mimo jiné milovníkem díla Franze Kafky. Jaroslav Anděl, dnešní umělecký ředitel Centra současného umění DOX, tehdy Holla přivedl na [večeři](#) do [Společnosti](#) Franze Kafky, která shodou okolností v té době plánovala přestěhování z kapacitně nevyhovujících prostor do prádelny na pražském Josefově.



Rekonstrukce sídla Společnosti Franze Kafky

Při rozloučení Holl směrem k Marcelle Steinbachové prohodil: „Možná bychom tu rekonstrukci mohli spolu udělat, zajdi se jich zeptat, zda na to nepotřebují projekt.“ Steinbachové ale trvalo více než rok, než sebrala odvahu a s touto nabídkou do Společnosti Franze Kafky přišla.

Dva impulzy Stevena Holla

Ukázalo se, že právě včas. Začala na projektu pracovat a v průběhu [projektování](#) posílala své návrhy do newyorské Hollovy kanceláře. Zůstávaly dlouho bez odpovědi, nakonec však reakce přece jen dorazila. Obsahovala dva cenné nápady.

Podstata architektura návrhu spočívá v citlivé rekonstrukci historických prostor, především pak ve velkorysém rozmístění obrovského množství knih. Bývalá prádelna obsahuje několik typů prostor. Prvním je otevřený zaklenutý sál v podzemí, který bylo třeba odvlhčit a propojit s přízemím, a to jak pomocí venkovního samostatného schodiště, tak skrze vnitřní točité. Sál si také vyžádal barevné sjednocení a vyčištění dispozic - odstranění zbytečných příček. Vše se podařilo a dnes tento sál slouží různým společensko-kulturním akcím. Jako bonus pak obsahuje přesnou repliku vlastní Kafkovy knihovny.

V přízemí najdeme tři prostory: příčnou vstupní chodbu lemovanou po obou stranách knihovnami a dvě kanceláře. Ty byly nově prosvětleny pomocí stropních světlíků a [okny](#) ústícími do meziprostoru sousedícího s Maiselovou synagogou - domíst, kde dříve procházela normální ulice. Knihovny tvoří jediné příčky, do jedné z nich je integrována toaleta i kuchyňka. Druhá obsahuje jeden z nápadů Stevena Holla: otočnou část, která může sloužit také jako „tajný“ vchod do kanceláře ředitelky.



Tajný vchod do kanceláře ředitelky.

Nad jednou z knihoven je umístěna vzduchotechnika dolního sálu, která je pouze zasklená a její vizuálně složitý mechanismus představuje důležitý prvek interiéru. Druhé rozhodnutí Stevena Holla, které se Marcela Steinbachová ráda rozhodla respektovat, bylo barevné řešení. Z chodby černá knihovna se uvnitř kancelářských prostor mění v přírodně světlou.

Nepřavidelnosti tvořící charakter

Celému řešení ohromně sluší drobné nepřavidelnosti, geometrické odchylky částečně vynucené původní historickou stavbou, částečně prozrazující rozhodnutí autorky - rozdílný vzor mříží hlavních okenních otvorů, nesymetrické ostění oken nebo to, jak se knihovna půdorysně vyhybí kruhovému schodišti. Sem patří také křivkové rozšíření v horní části. To autorka konzultovala se svým bývalým profesorem z Akademie výtvarných umění, architektem Emilem Přikrylem.

Poslední odlišný prostor představuje přístupná střešní [terasa](#) s betonovou [dlažbou](#) a s pochozími světlíky v úrovni podlahy, kde si můžete plně vychutnat atmosféru krásného pražského vnitrobloku. Z finančních důvodů bohužel nedošlo na vyrytí mapy struktury židovského města před asanací do podlahy střešní terasy, na rekonstrukci rovněž čeká povrch samotného dvorku. Myslím, že by si tyto dvě nedokončené úpravy podporu ze strany města rozhodně zasloužily.

V procesu projektování se ukázala možnost využít i přízemní prostory bytového domu v Široké 14. Kromě důstojnějšího vstupu tak SFK získala i prostory pro knihkupectví a knihovnu. Jejich rekonstrukce si co do [kvality](#) nijak nezadá se samotným centrem, skoro bych ji hodnotil ještě výš. Křehká [ocelová](#) vestavba horního patra je přístupná strmými ocelovými žebříky a částečně odkazuje k legendární pařížské knihovně Henriho Labrousta.

Do ulice se projevuje nenápadným zaskleným portálem v dřevěném rámu, který získal povolení památkářů až poté, co autorka v archivu zjistila, že jej podobným způsobem zamýšlel provést autor původní stavby. Nová terazzová podlaha obsahuje část historické dlažby.

V obou částech centra je krásně vyřešeno osvětlení, ať už jde o subtilní zářivky schované v horních částech knihoven a v dutých ocelových u-profilech, nebo o starší lustry nakoupené v bazaru, které našly své umístění v kancelářských prostorech. Přes jistě nevelký rozpočet je vidět, že projektu i samotné realizaci byla věnována mimořádná péče. Jak ze strany autorky, tak následně ze strany řemeslníků. Jedná se o jeden z mála případů, kdy se [staré](#) výborně snoubí s novým. Jsou od sebe odlišitelné, ale rozhodně nejsou v příkrém kontrastu.

FAKTA:

Autoři: Steven Holl, Marcela Steinbachová, www.skupina.org Spolupráce: Bronislav Stratil

Projekt: 2005-2006

Realizace: 2006-2007

Investor: Společnost Franze Kafky, www.franzkafka-soc.cz

I díky materiálovému a barevnému pojetí (černá ocel, tmavé [dřevo](#), terazzo, betonová podlaha ve sklepě) si nově rekonstruované prostory ponechávají určitou dávku tajemna, která se mi vzhledem k náplni centra zdá velmi adekvátní. Za připomenutí rozhodně stojí i velmi kvalitní grafická prezentace společnosti, dílo Štěpána Červinky, která tuto atmosféru vhodně doplňuje.

Zdroj: http://www.lidovky.cz/centrum-spolecnosti-f-kafky-jako-vyborna-spoluprace-ceske-architektky-se-svetovou-hvezdou-hollem-ios-/design.aspx?c=A120723_173547_In-bydleni_ter